

ІНСТРУКТАЖ

**з питань мінної безпеки
та правил поводження
з вибухонебезпечними предметами**

**НМЦ ЦЗ БЖД
Херсонської області
Новгородський Олег**

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ЦЗ ТА БЖД ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Функціональне навчання

Практична допомога СГ, які проводять СОН, СОТ, ОТ

Методичний супровід суб'єктів господарювання

Пожбезпека та пожежно-технічний мінімум

Навчання населення діям у НС

Інструктажі з питань домедичної допомоги

Інструктажі з поводження з вибухонебезпечними предметами

 facebook

 Instagram

 YouTube

ПИТАННЯ ІНСТРУКТАЖУ

ОПОВІЩЕННЯ

АРТОБСТРІЛ

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ

ОПОВІЩЕННЯ

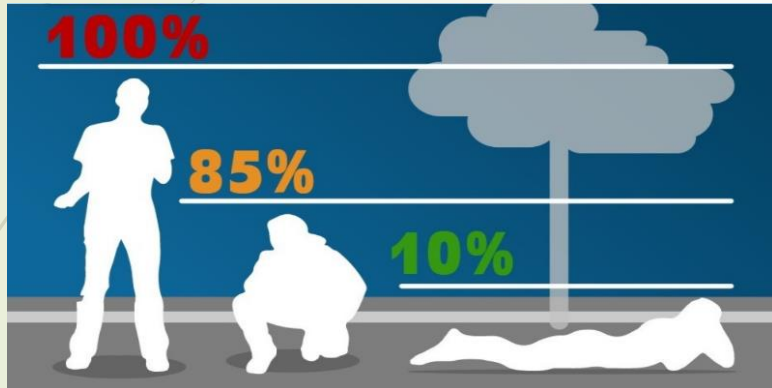

**Сирени, повідомлення по ТБ,
радіо, соцмережі**

Додаток повітряна тривога

ДІЇ ПРИ АРТОБСТРІЛІ

НА ВУЛИЦІ

- Впасти на землю
- Переповзти в укриття

В АВТОМОБІЛІ

- Зупинитись
- Покинути авто
- Впасти на землю
- Переповзти в укриття

В ПРИМІЩЕННІ

- Подалі від вікон
- Правило 2х стін
- Підвал

ГРАД

*Снаряди «Граду» вдвічі швидше за швидкість звуку.
Почути постріл і звук ракети, що в тебе летить, неможливо.
Контактний детонатор. Уламки летять вгору і в сторони.*

- **Падайте на землю**
- **В будівлі – підвал, перший поверх, правило 2х стін**
- **Не виходьте з укриття 10 хвилин!**

Дальність до 40 кілометрів

Розкид снарядів — 50-100 метрів

Надійно захищають окопи, щілини, воронки

На установці — 40 снарядів, Залп - 20 секунд

Зазвичай залп приблизно 10-30 снарядів

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

До вибухонебезпечних предметів належать усі боєприпаси та пристрої, що містять вибухові речовини

➔ **ВИДИ** ВВП, які ми розглянемо:

- **Міни**
- **Гранати, розтяжки, міни-пастки**
- **Вибухонебезпечні залишки війни**
- **Саморобні вибухові пристрої**

МІНИ

➔ **Міна** — вибухонебезпечний пристрій, спрямований на виведення з ладу чи знищення людини, транспорту або будівлі від присутності, близькості або контакту з особою чи транспортним засобом.

➔ **За тактичним призначенням міни поділяються на:** протипіхотні, протитранспортні

➔ **За ступенем небезпеки:** такі, які можна знешкодити; такі, що не можна знешкодити

➔ **За характером ураження:** фугасні та осколкові

ПРОТИПІХОТНА ФУГАСНА МІНА ПМН-2

- Корпус — пластмаса
- Маса — 400 г
- Маса заряду вибухової речовини — 100 г
- Діаметр — 12 см
- Висота — 5,4 см
- Сила спрацювання — 5–25 кг

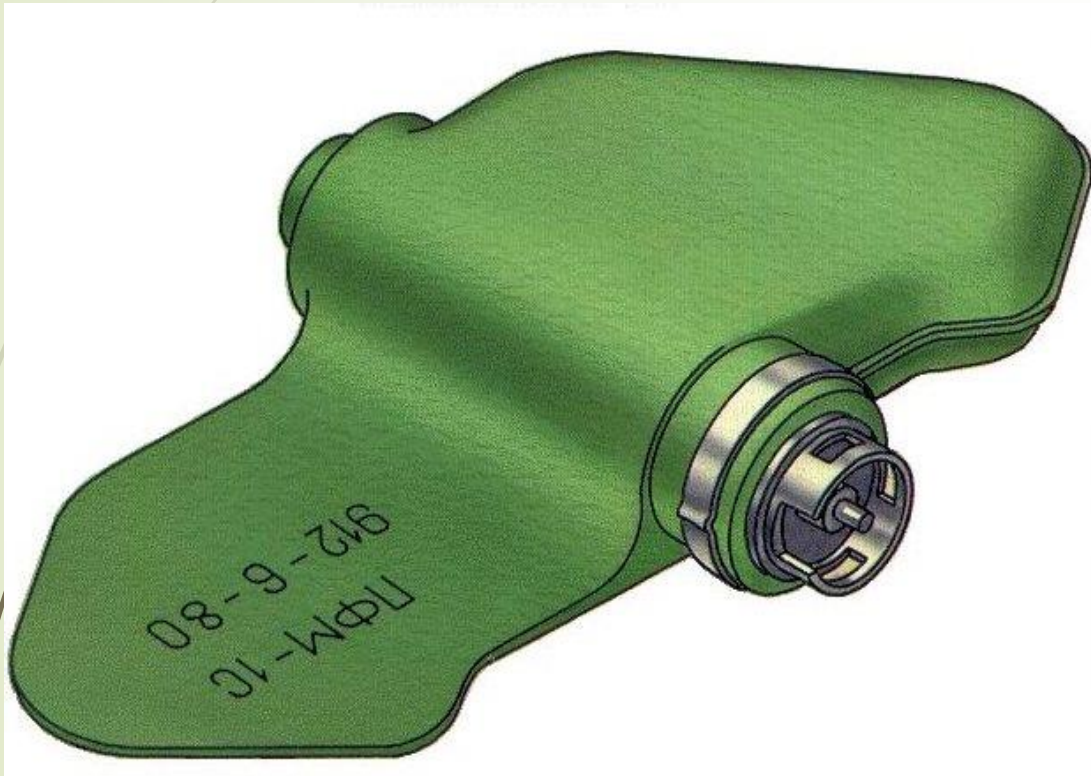
Створена не калічити, а вбивати. **Міношукачем погано виявляється!**

ПМН-2

Особливості міни: термін бойової роботи міни не обмежений; належить до категорії незнешкоджуваних (знешкодити можна тільки підривом міни)

ПРОТИПІХОТНА ФУГАСНА МІНА ПФМ-1 «ПЕЛЮСТКА»

Корпус — поліетилен
Маса — 80 грамів
Маса вибухової
речовини — 40 грамів
Довжина — 11,9 см
Ширина — 6,4 см
Товщина — 2 см
Чутливість — 5-25 кг

ПФМ-1 «ПЕЛЮСТКА»

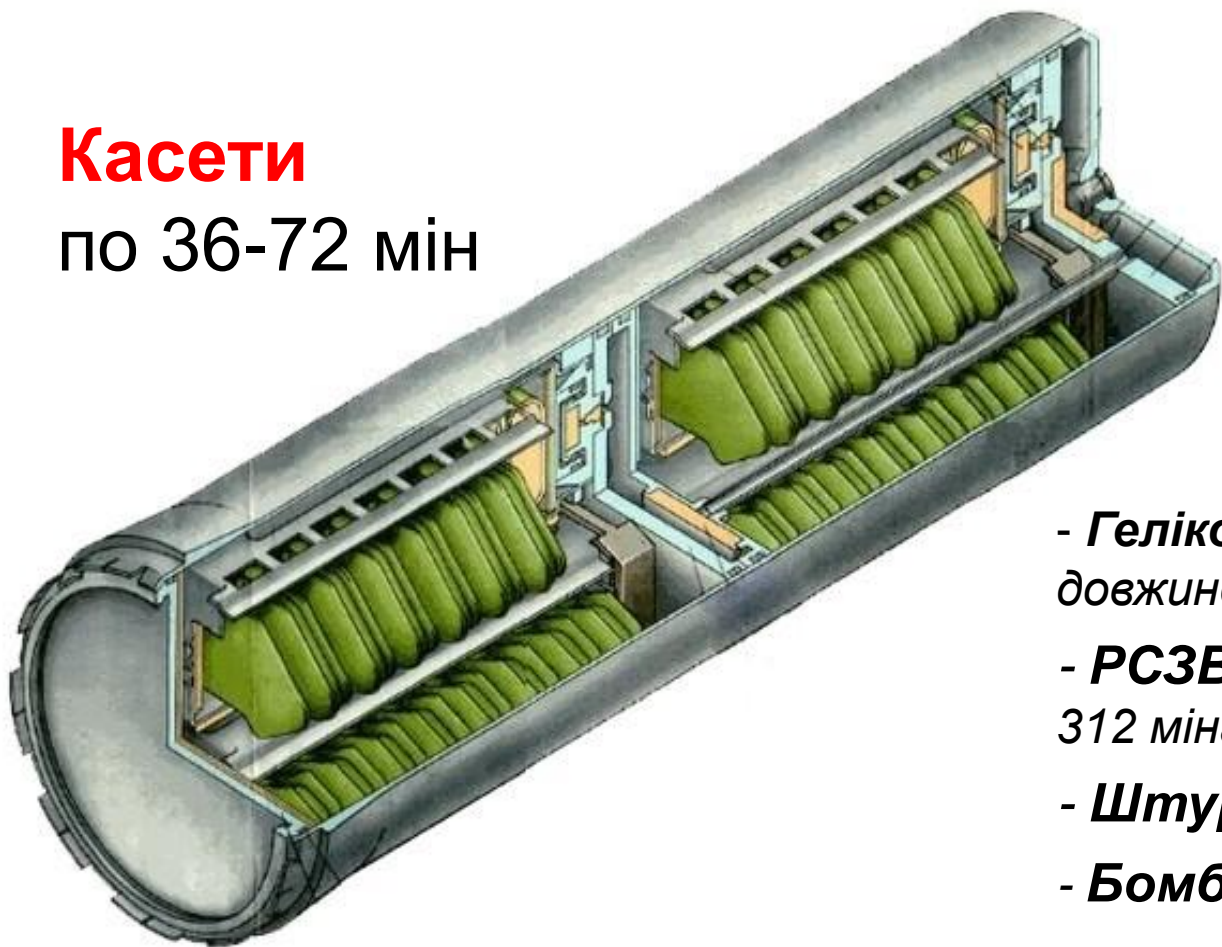
використовують засоби дистанційного мінування

наземні та повітряні:

- артилерійські снаряди
- ракети систем залпового вогню

Касети

по 36-72 мін

Створена калічити! Кількість загиблих 5 %

- *Гелікоптер Мі-8Т встановлює мінне поле з 8352 мін довжиною 2000 метрів за 1 хвилину.*
- *РСЗВ «Ураган» 16 ракет, кожна містить 12 касет з 312 мінами. За один залп 4992 міни.*
- *Штурмовик Су-25 піднімає у повітря 7488 мін.*
- *Бомбардувальник Су-24 — 8376 мін.*

ПФС-1 «ПЕЛЮСТКА»

ПФС-1 «ПЕЛЮСТКА»

ПФМ-1 «ПЕЛЮСТКА»

ПРОТИПІХОТНА МІНА ОЗМ-72 МІНА-«ЖАБА»

Матеріал корпусу - сталь

Маса - 5 кг

Маса вибухової речовини - 660 г

Діаметр - 11 см

Висота корпусу - 17,2 см

Сила тиску 1—17 кг

Висота стрибка - 90 см

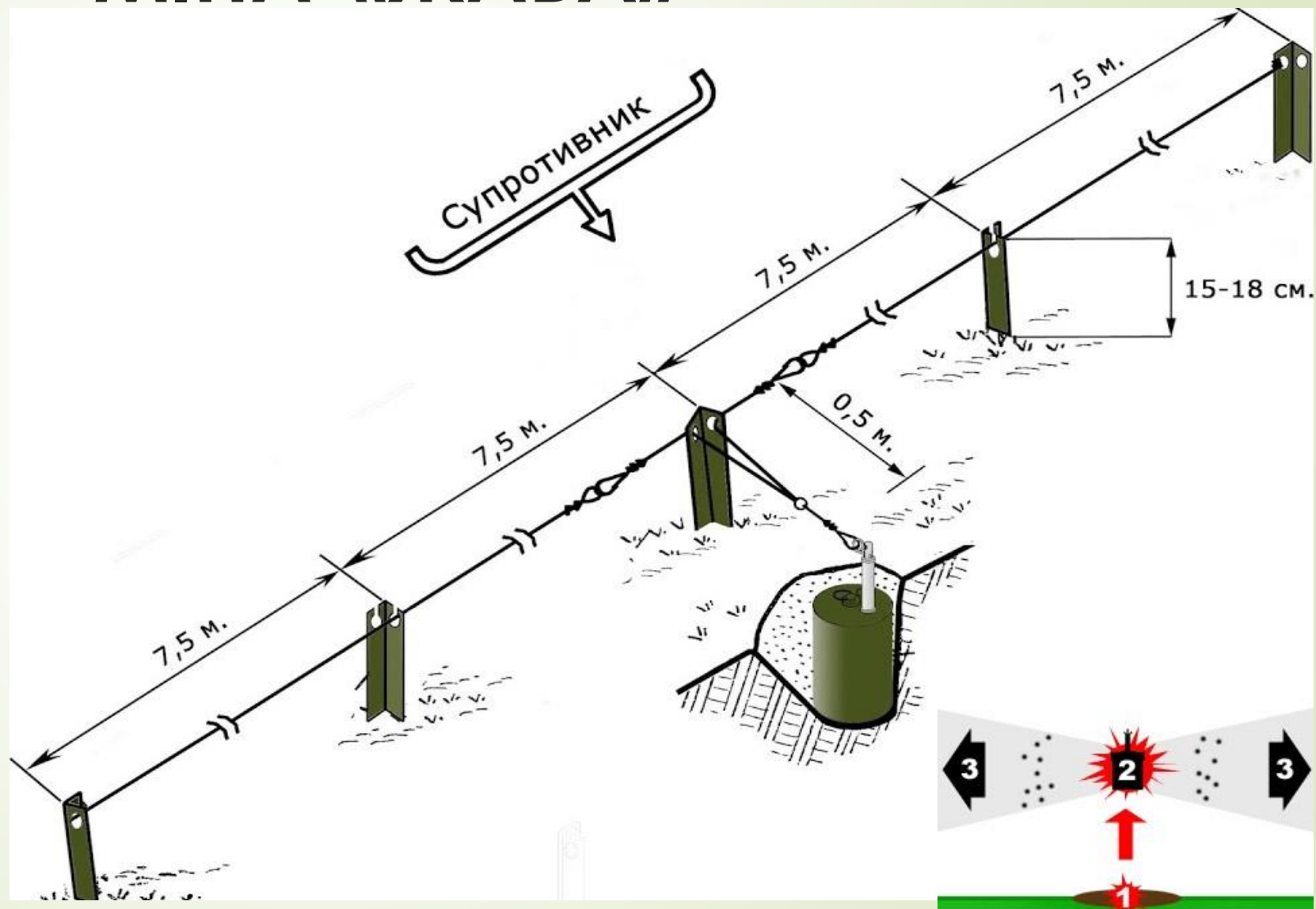
Радіус суцільного ураження - 25 м

Кількість осколків - 2400 шт.

ПРОТИПІХОТНА МІНА ОЗМ-72

МІНА-«ЖАБА»

ПРОТИПІХОТНА МІНА ОЗМ-72

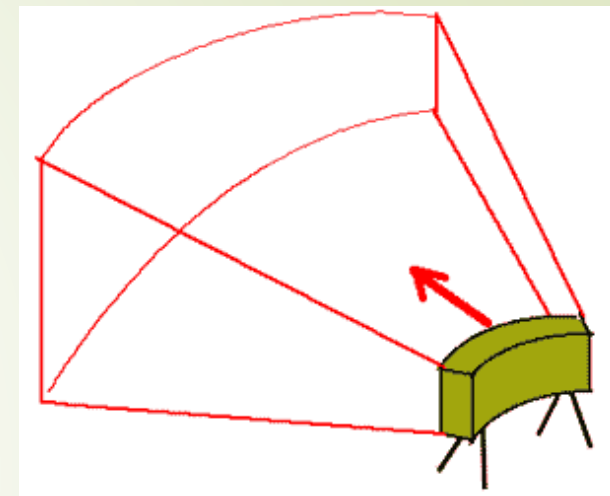
МІНА-«ЖАБА»

ПРОТИПІХОТНА МІНА МОН-50

- Корпус - пластик
- Маса: 2,0 кг
- Маса заряду 0,7 кг
- Довжина: 226 мм. Ширина: 66 мм.
Висота: 155 мм
- Осколки: 500
- Кут розкидання осколків: 54°
- Уламки по вертикалі від 15см до 4м
- Ширина та дальність ураження 50 м

ПРОТИПІХОТНА МІНА МОН-50

ПРОТИПІХОТНА МІНА МОН-50

НЕКОНТАКТНИЙ ВИБУХОВИЙ ПРИСТРІЙ “ОХОТА”

Корпус – метал

Діаметр/висота – 15,5 см/36,2 см

Маса – 4,2 кг

Штатні міни – ОЗМ-72, МОН-50

Час роботи – до 9 місяців

Відстань мін від пристрою – до 15 метрів

Тип датчика цілі – сейсмічний

Дальність виявлення цілі – до 150 метрів

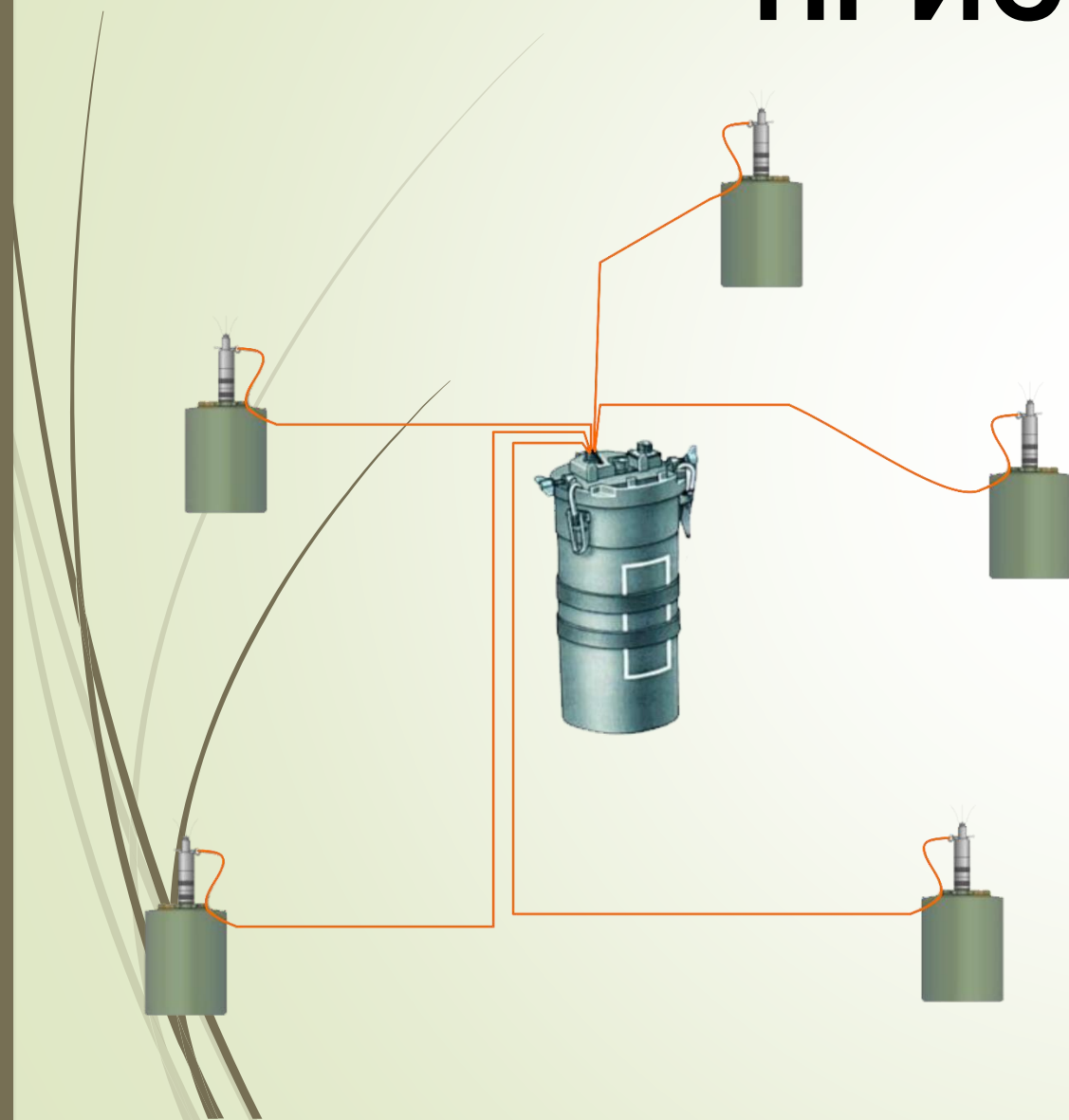
Дальність розпізнавання цілі – 90 метрів

Команди на підрив міни – 15 до 20 метрів

Самоліквідація – після підриву останньої міни

Керований та некерований варіанти використання

НЕКОНТАКТНИЙ ВИБУХОВИЙ ПРИБІР "ОХОТА"

- Керує 5 мінами.
- Виявляє ціль в радіусі 150 метрів.
- Ідентифікує людину.
- Визначається відстань та азимут.
- При наближенні до 15 метрів - підрив.
- При виявленні руху підрив наступної найближчої міни.
- Пультом керування МЗУ - переводиться з бойового в безпечний режим.

ПРОТИТРАНСПОРТНІ МІНИ

Особливості:

- більші, ніж протипіхотні
- поріг спрацювання—від 150–200 кілограмів
- деякі з таких мін складно виявити - містять мінімальну кількість металу.
- Біля протитранспортих є і протипіхотні!

Україна займає 1-ше місце у світі за кількістю жертв від протитранспортних мін. Більше чверті світових жертв інцидентів із протитранспортними мінами припадає на Україну.

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ТМ-57

Корпус - Сталь

Маса - 8.47 кг

Вибухова речовина -6.5 кг

Діаметр - 31.6 см

Висота - 11.1 см

Висота - 27.2 см

Чутливість 150 - 500 кг

ПРОТИТРАНСПОРТНІ МІНИ

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ПТМ-1

*Мінування дистанційне!
РСЗВ «Ураган», гелікоптер*

Маса - 1,6 кг;
Маса заряду ВР: 1,1 кг;
Матеріал корпусу: пластик;
Довжина: 34,0 см;
Ширина: ~7 см;
Товщина: ~7 см;
Чутливість: 120—160 кг;
Розмір датчика цілі: вся площа поверхні;
Самоліквідація: від 3 до 40 год;
Колір: зелений, сірий, хакі.

Касета КПТМ-1 (на 3 міни), ракета 9М27К2 (24 міни)

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ПТМ-3

Мінування дистанційне!

Кумулятивна

Матеріал - сталь;

Маса - 4,9 кг;

Маса ВР (ТГ-40) - 1,8 кг;

довжина: 33,0 см;

ширина: 8,4 см;

товщина: 8,4 см;

Магнітний датчик цілі

Радіус спрацювання - 3 м.

Час бойової роботи: 16-24 год;

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ПТМ-4

Мінування дистанційне!

Маса – 3,25 кг

Маса вибухівки – 1,4 кг

довжина – 350 мм,

висота – 55 мм,

ширина – 110 мм.

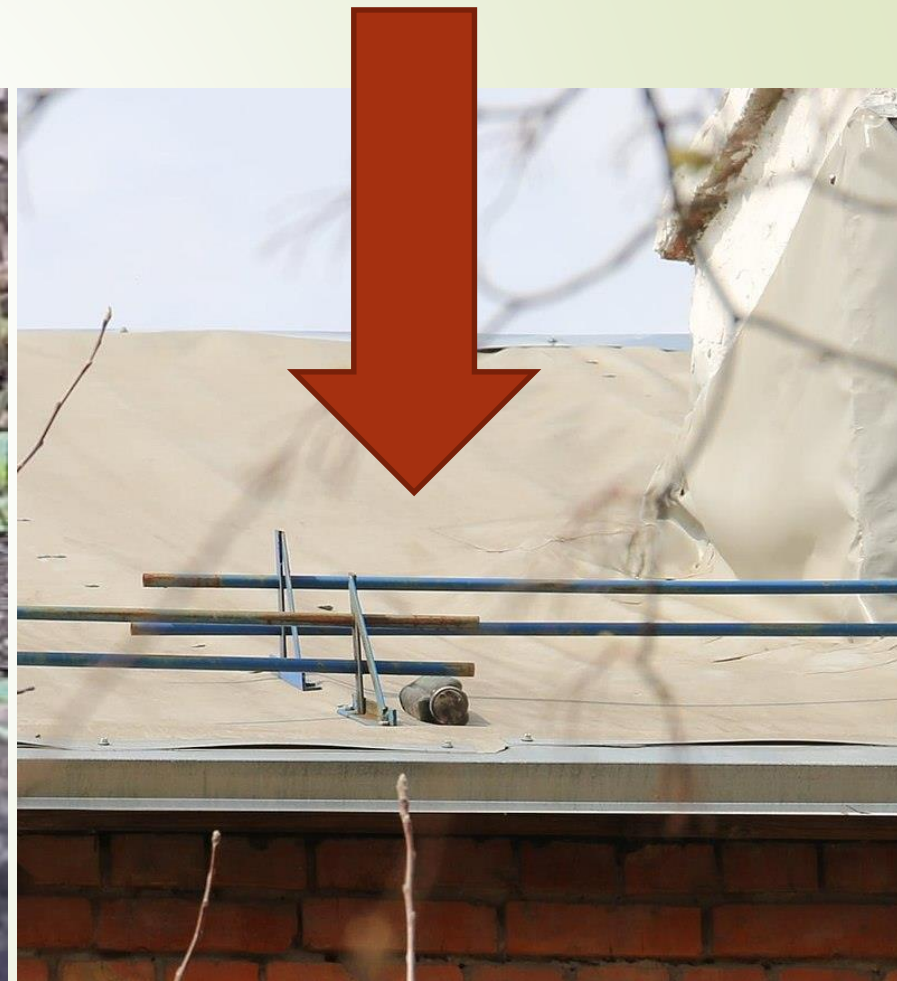
Встановлюваний час

самоліквідації – 8, 12, 24, 48 год.

Датчик цілі електромагнітний

При зміні положення підривається! Неможливо розмінувати.

ПРОТИТРАНСПОРТНА МІНА ПТМ-1

МІНА-СЮРПРИЗ МС-3

Корпус пластик

Маса - 550 гр

Маса вибухової речовини
(тротил) - 200 гр

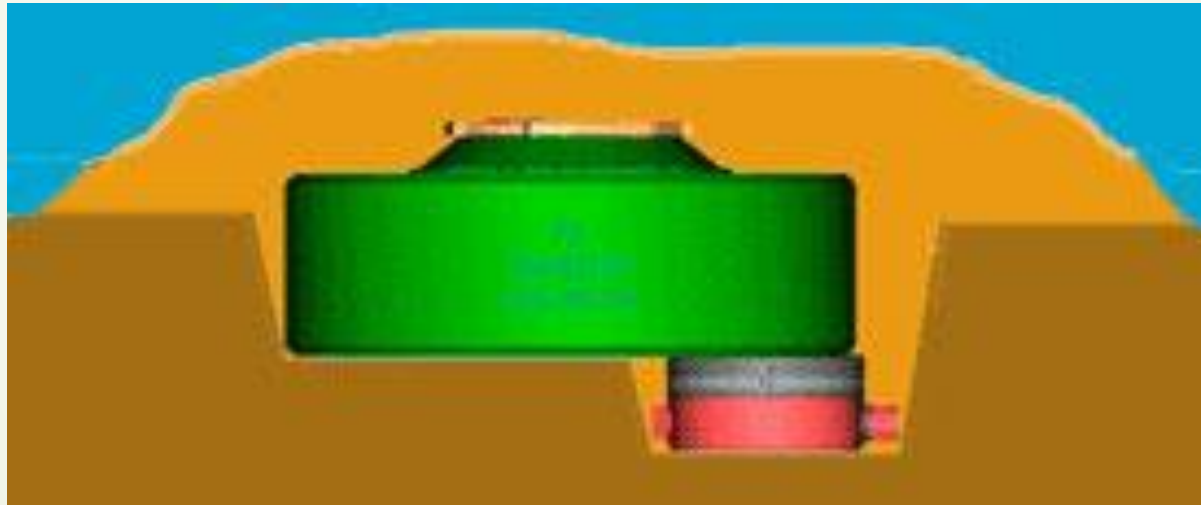
Діаметр - 11 см

Висота - 5.3 см

Чутливість – 0,3 кг

МІНА-СЮРПРИЗ МС-3

Використовують як пристрій невилучення для протитранспортних та інших мін, або як міну-пастку розвантажувальної дії

Мінами такого типу можна замінювати будь-який предмет вагою від 300 грамів

МІНИ-СЮРПРИЗ

МІНА ПОМ-2

дистанційне мінування (авіація, наземна техніка, ручне мінування)

- Корпус метал
- Маса -1.5 кг
- Маса вибухової речовини 140 г
- Діаметр - 6 см
- Висота корпусу - 18 см
- Довжина датчика цілі (кожного з чотирьох) 9,5 м
- Сила натягу 300 г
- Радіус ураження 16 м

МИНА ПОМ-2

МІНА ПОМ-3

- Корпус - метал
- Маса - 1,3 кг
- Маса в.р. - г
- Діаметр - 6 см
- Висота корпусу - 20 см
- Сейсмічний датчик цілі
- Радіус ураження - 13 м
- Висота стрибка 1-1,5 м
- Уламки -1900 шт.

МІНА ПОМ-3

Сейсмічний датчик

ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ЗАЛИШКИ ВІЙНИ

- ЗАЛИШЕНІ БОЄПРИПАСИ
- БОЄПРИПАСИ, ЩО НЕ ВИБУХНУЛИ

ЗАЛИШЕНІ БОЄПРИПАСИ

НЕБЕЗПЕКА

- Перебувають в бойовому стані
- Заміновані
- Можуть потрапити до населення та дітей

Причини виникнення загрози:

- Військовий підрозділ не встиг чи не зміг вивезти всі боєприпаси
- Боєприпаси залишені в схованці для подальшого використання
- Заміновані, щоб привернути увагу та завдати втрат

ПРАВИЛЬНІ ДІЇ:

- Не наближайтеся, не пускайте інших!
- Обережно відійдіть
- Сховайтеся
- Повідомте 101, 102

(Пам'ятайте, для мінометних мін безпечною є відстань **500 м**, а для артилерійських боєприпасів – не менше **800 м**)

БОЄПРИПАСИ, ЩО НЕ ВИБУХНУЛИ

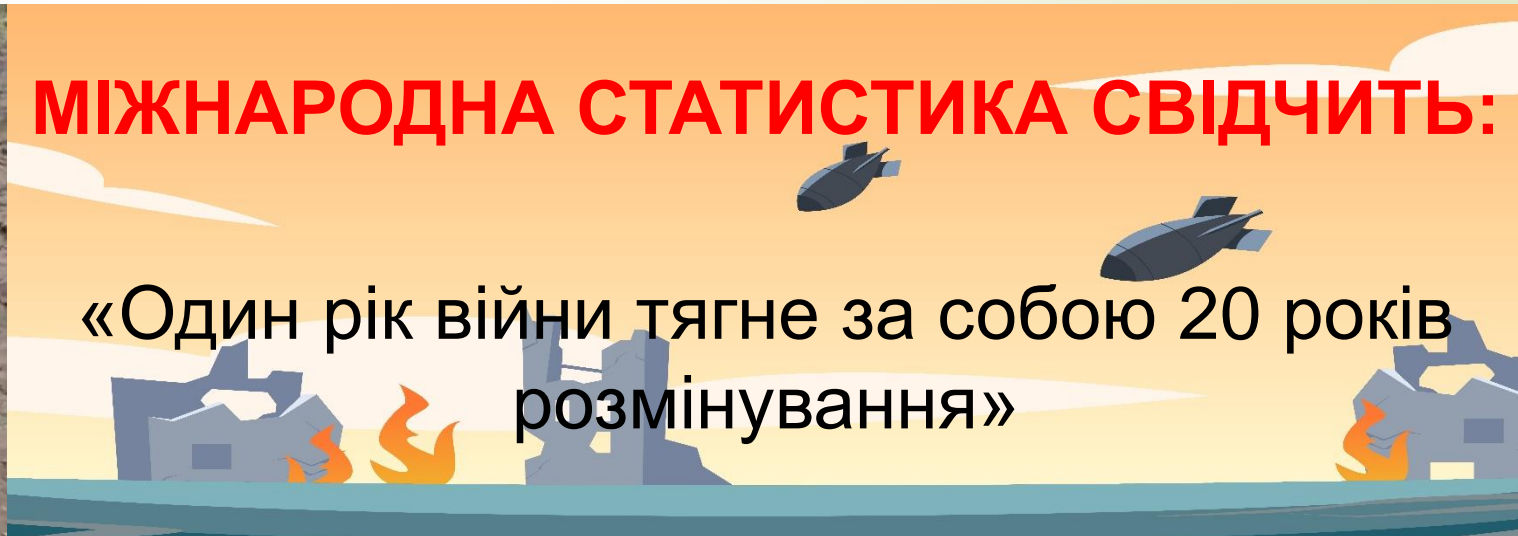
1. Їх дуже багато (набагато більше, ніж мін)
2. Бувають **візуально непомітні** (снаряди часто заходять повністю у землю)
3. **Дуже нестабільні**, чутливі та непрогнозовані
4. Ставлення до них - не відповідає ступеню небезпеки

(Інколи вони виглядають як купа покрученого металу, схожа на металобрухт)

МІЖНАРОДНА СТАТИСТИКА СВДЧИТЬ:

«Один рік війни тягне за собою 20 років
розмінування»

БОЄПРИПАСИ, ЩО НЕ ВИБУХНУЛИ

30 %
боєприпасів не
розривається

Частина на землі,
асфальті чи в
будівлях, інші входять
в землю повністю

БОЄПРИПАСИ, ЩО НЕ ВИБУХНУЛИ

БОЙОВИЙ ЕЛЕМЕНТ O-16 «КАСЕТНИХ» СНАРЯДІВ

маса в.р. – 230 гр (гексал)

радіус ураження – 40-50 метрів

В снаряді 203 мм – 24 шт

В 152 мм – 8 шт

ОСКОЛКОВИЙ СУББОЄПРИПАС 2H210

В «Ураган» - 30 шт

В «Смерч» - 72 шт

БОЄПРИПАСИ, ЩО НЕ ВИБУХНУЛИ

БОЙОВИЙ ЕЛЕМЕНТ КОБЕ 3630

«КАСЕТНИХ» СНАРЯДІВ
В снаряді 152 мм – 40 шт
«Град» 122 мм – 45 шт
«СМЕРЧ» 300 мм – 646 шт
радіус ураження 20-30 метрів

НАБОЇ

помилково сприймається населенням відносно безпечними

ЗАБОРОНЕНО:

- зберігати
- (діти можуть знайти їх та постраждати)
- розбирати
- носити з собою у кишені

Найбільша кількість випадків травмування від ВВП пов'язана саме з набоями
(опіки, втрата частини кінцівок, зору)

Саморобні вибухові пристрої, міні-пастки

Маскують під будь що: ноутбук, телефон, сумка, валіза, пакунок, коробка, **іграшка**, цукерки, книжка, паспорт, тощо.

РУЧНА ГРАНАТА РГД-5

Вага 310 гр

Радіус ураження до 10 м

Вага наповнення 110 гр

РУЧНА ОСКОЛКОВА ГРАНАТА Ф-1

Вага - 600 гр

Вага наповнення - 60 гр

Радіус ураження до 20 м

РОЗТЯЖКИ

*Частини металевого кольору фарбуються
Розтяжкою слугує риболовне волосіння
Кільце з шплінтом замінюють на тонку булавку або тонкий дріт (проволоку).*

УВАЖНО! ДИВІТЬСЯ НЕ ТІЛЬКИ ПІД НОГИ.
МАСКУЮТЬСЯ - ВІЗУАЛЬНО НЕПОМІТНІ

Бувають з вільним та закріпленим боеприпасом

↓
*Без «чеки», волосіння прив'язують до УЗРГМ
+ риболовні крючки
- Між гілок, в стакан, в землю на палку під кутом...*

↓
Ричаг УЗРГМ зменьшують

РОЗТЯЖКИ

РОЗТАШОВАНІ НА РІВНІ:
НІГ, ГРУДЕЙ, ГОЛОВИ

ЯК ПОМІТИТИ?

- Візуально - тільки під певним кутом до сонця та присівши на фоні неба
- Механічно - щуп, «маятник»

УВАЖНО! ДИВІТЬСЯ НЕ ТІЛЬКИ ПІД НОГИ

МІНИ ПАСТКИ

Гранати переробляють для використання в якості мін пасток

На територіях, будівлях які були під окупацією – **всюди!**

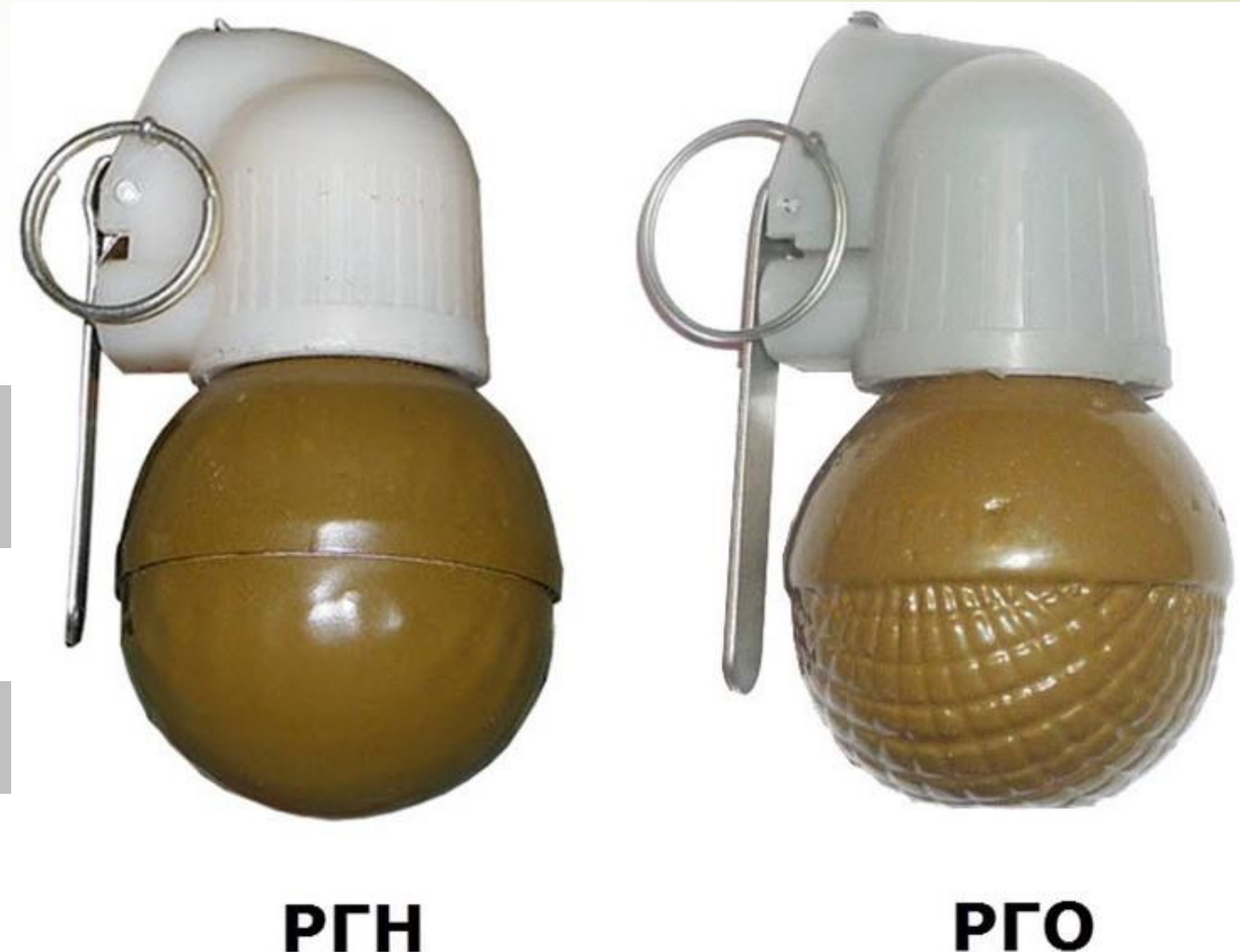
УВАГА!

Не входьте в приміщення, які не перевірені піротехніками

РУЧНІ ГРАНАТИ РГО, РОН

**БАГАТО НЕСПРАЦЮВАНЬ
ВНАСЛІДОК СКЛАДНОСТІ
ЗАПАЛЮВАЧА (УДЗ)**

Характеристики	РГН	РГО
Маса, г	310	530
Маса заряду, г	114	92
Радіус ураження, м	10	15

РУЧНА ОСКОЛКОВА ГРАНАТА Ф-1

в дерев'яні ящики по 20 штук, отвір для запалу заглушена пластмасовою заглушкою. Запали УЗРГМ зберігаються в цьому ж ящику в двох металевих банках (по 10 штук у банці). Вага ящика - 18 кг.

НЕБЕЗПЕЧНІ ТЕРИТОРІЇ СИСТЕМА ПОЗНАЧЕНЬ

Україна одна з самих забруднених у світі територій ВНП!

Офіційні
попереджувальні
знаки

НЕОФІЦІЙНІ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗНАКИ

Використовуються підручні засоби:

- купа каміння
- фарба
- червона ганчірка
- ПАЛИЦІ встановлюють навхрест
- насипані піском смуги

ОЗНАКИ НЕБЕЗПЕЧНИХ ТЕРИТОРІЙ

- Місця дислокації військових та інші фортифікаційні споруди
- Ознаки бойових дій (воронки, техніка, пошкоджені будівлі)
- Залишена бойова техніка та транспорт
- Залишки мертвих тварин
- **УЗБІЧЧЯ ДОРІГ, ҐРУНТОВІ ДОРОГИ ТА ЛІСОСМУГИ, ПОЛЯ...**

ДІЇ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИЯВЛЕННЯ ВНП

НЕ ЧІПАЙ ЙОГО!

- Не наближатися та не пускати інших
- Зупинитись
- Заспокоїтися
- Голосно попередити інших, та припинити всі види робіт
- Нерухаючись озирнутись довкола
- Відійти назад по своїм слідам
- Позначити територію помітним знаком
- Повідомити 101, 102
- Дочекатися фахівців в безпечному місці

ПІДОЗРІЛИЙ ПРЕДМЕТ

Ознаки

- предмет без господаря
- проводи, мотузки, ізоляційна стрічка, скотч
- пікання, цокання
- незвичайний запах, масляні плями

Ваші Дії

- Не наближатися та не пускати інших
- Не торкатись!
- Голосно попередити інших, припинити всі види робіт
- Позначити територію помітним знаком
- Повідомити 101, 102
- Дочекатися фахівців в безпечному місці

ДІЇ НА МІННОМУ ПОЛІ

Ви опинилися на мінному полі

1. Зупинитися.
2. Не панікувати і не рухатися.
3. Голосно попередити інших.
4. Кликати на допомогу. Попередити не підходити та щоб подзвонили **101** чи **102**.
5. Якщо нікого немає зателефонувати самому.
6. Чекати.

Не існує безпечного шляху з мінного поля!

Ви стали свідком інциденту на мінному полі:

1. Зупинитися, не підходити до постраждалого.
2. Повідомити, що скоро під'їде допомога.
Попросіть не рухатися та за можливості самому зупинити кровотечу. Поясніть як це зробити.
3. Зателефонувати до екстрених служб: 101, 102, 103.
4. Чекати фахівців.

30% ТЕРИТОРІЇ НЕБЕЗПЕЧНІ

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ складова безпеки, що дозволить повернути повноцінне життя на території

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ

комплекс заходів, спрямованих на захист національних інтересів України, а також на зменшення та усунення наслідків негативного впливу вибухонебезпечних предметів на соціально-економічні умови життєдіяльності населення та довкілля

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОВНОВАЖЕННЯ

Місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень:

- 1) сприяють проведенню навчання ризикам, що пов'язані з вибухонебезпечними предметами;
- 2) сприяють наданню медичної допомоги постраждалим особам та здійсненню їх медичної реабілітації;
- 3) інформують населення про можливі загрози від вибухонебезпечних предметів і заходи, які необхідно вживати для уникнення небезпеки для життя і здоров'я населення;
- 4) здійснюють заходи щодо позначення небезпечного району шляхом встановлення системи позначення, її утримання та обслуговування, а також проведення інформування населення про зазначені системи позначення та заходи, які необхідно вживати для уникнення небезпеки для життя і здоров'я населення;
- 5) отримують від керівництва дислокованих на відповідній території суб'єктів протимінної діяльності інформацію про загрозу забруднення території вибухонебезпечними предметами та (або) масштаби такого забруднення;
- 6) узгоджують плани проведення операцій з розмінування на відповідній території;
- 7) сприяють розташованим на відповідній території суб'єктам протимінної діяльності у виконанні покладених на них функцій і повноважень у сфері протимінної діяльності.

ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЦІЛІ

Зменшення ризиків до безпечного рівня для життя і здоров'я населення

Мінімізація нещасних випадків

Зниження соціальної напруженості серед населення

Збереження і забезпечення відтворення унікальних екосистем

СКЛАДОВІ

ІНФОРМУВАННЯ ПРО НЕБЕЗПЕКИ

та навчання з попередження ризиків

РОЗМІНУВАННЯ

РОЗМІНУВАННЯ

Діяльність уповноважених підрозділів центральних органів виконавчої влади та операторів протимінної діяльності, з метою ліквідації небезпек, пов'язаних з в.п.

ВИДИ:

ГУМАНІТАРНЕ, ВІЙСЬКОВЕ, ОПЕРАТИВНЕ

ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ

Комплекс заходів, з метою ліквідації небезпеки, пов'язаної з мінами і в.п.

Заходи:

Нетехнічне та технічне обстеження, маркування і складання карт території, очищення забрудненої території, підготовку документації після розмінування, надання інформації щодо протимінної діяльності та передачу очищеної території.

ГУМАНІТАРНЕ РОЗМІНУВАННЯ

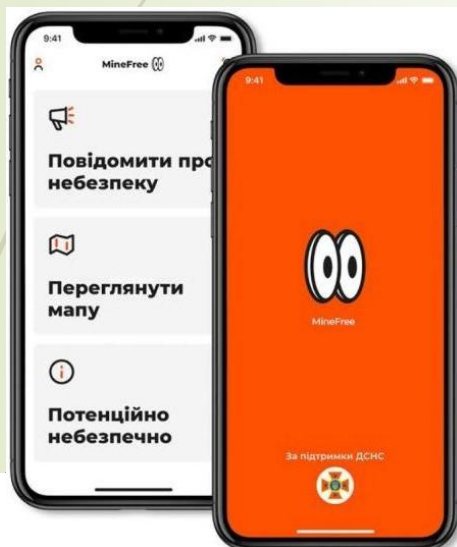

Повне очищення території від сміття, трави, кущів...

ДОДАТКИ з мінної безпеки

MineFree

Завантажуй для безпеки
MineFree

Розмінування України

Додаток
для виявлення
вибухонебезпечних
предметів

